

CLARISSA PINKOLA ESTÉS

Dr. Clarissa Pinkola Estés, uluslararası platformda tanınan ve ödül kazanmış bir şair, İsviçre, Zürih'teki International Association of Analytical Psychology (Uluslararası Analitik Psikoloji Kurumu) tarafından Jungcu Psikanalist Diplomatı seçilen bir psikanalist ve bir *cantadora*'dır (Latin geleneğinde eski öyküleri toplayıp saklayan kişi). Ayrıca bir dönem, Amerika Birleşik Devletleri'nde, C.G. Jung Center for Education and Research (C.G. Jung Eğitim ve Araştırma Merkezi) adlı kurumun başkanlığını yapmıştır. Doktorasını kültürlerarası araştırmalar ve klinik psikoloji üzerine yapmıştır. Estés, yirmi beş yıldır öğretmenlik yapmasının yanında, özel olarak kendi hastalarının tedavisiyle de ilgilenmiştir.

Estés, *Kurtlarla Koşan Kadınlar*'ı yazmaya 1971 yılında başlamış ve yirmi yılı aşan bir süre içinde bitirmiştir. Çalışması on sekiz dile çevrilmiş ve kadınların içsel yaşamları konusunda önemli bir çalışma ve bir klasik olarak değerlendirilmiştir.

Dr. Estés'in, yayımlanan diğer çalışmaları arasında, *The Gift Story, A Wise Tale About What Is Enough* (Armağan Öyküsü, Neyin Yeterli Olduğu Konusunda Bilgece Bir Öykü) da bulunmaktadır. Ayrıca, kendi sesiyle okuduğu ve çoksatar dokuz kaseti, *Theatre of the Imagination* (Düşgücünün Tiyatrosu) adını taşıyan ve NPR, California ve Amerikadaki bölgesel radyo istasyonlarının birçoğunda yayınlanan on üç bölümlük bir dizi programı bulunmaktadır.

Uzunca bir süredir bir aktivist olarak da etkinlik gösteren Dr. Estés, yeni kurulan ve amacı, insan ruhunu güçlendiren öyküleri radyo aracılığıyla dünyanın sorun yaşayan bölgelerine iletmek olan C.P. Estés Guadalupe Foundation'ın da başkanlığını yapmaktadır. Yaşamını insanlara adanmışlığı ve yazdıklarıyla, Estés, Washington'daki The National Latina Foundation MANA'dan *Las Primeras* ödülünü; 1994 yılında The Union Institute'tan, toplumsal adalet için Başkanlık Madalyası almıştır. 1990-91 tarihleri arasında, Rocky Mountain Women's Institute'tan bir burs kazanmıştır. Dr. Estés, Colorado Eyaleti'nde Arts and Humanities Council'in Sanatçı üyeleri arasında da yer almıştır. Ayrıca, yıllık Joseph Campbell Festivali'nde "Keeper of the Lore" Ödülü'nü alan ilk kişidir. *Kurtlarla Koşan Kadınlar*, ABA'nın ABBY Onur Ödülü'nü, Colorado Yazarlar Birliği'nin Top Hand Ödülü'nü ve National Association for the Advancement of Psychoanalysis'in (Ulusal Psikoanaliz Gelişim Kurumu) Gradiva Ödülü'nü kazanmıştır.

Dr. Estés evli ve üç yetişkin çocuğu var. *La Sociedad de Guadalupe*'nin yaşam boyu üyesidir.

Ayrıntı: 390
'Ağır' Kitaplar Dizisi: 13

Kurtlarla Koşan Kadınlar
Vahşi Kadın Arketipine Dair Mit ve Öyküler
Clarissa Pinkola Estés

Kitabın Özgün Adı
Women Who Run With the Wolves

İngilizceden Çeviren
Hakan Atalay

Yayıma Hazırlayanlar
Gökçen Ezber & Çağatay Gülabioğlu

Düzeltilen
Asaf Taneri

© 1992, 1995 by Clarissa Pinkola/Estés, Ph. B.

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak İllüstrasyonu
Sevinç Altan

Kapak Tasarımı
Orhan Deliorman

Dizgi
Esin Tapan Yetiş

Baskı ve Cilt
Ali Laçin - Barış Matbaa-Mücellit
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No. 286
Topkapı/Zeytinburnu - İstanbul - Tel. 0212 567 11 00
Sertifika No: 33160

Birinci Basım 2003
Yirmi Sekizinci Basım Ocak 2018

Baskı Adedi 2000

ISBN 978-975-539-363-6
Sertifika No. 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No.:3 Çağaloğlu - İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi

facebook.com/ayrintiyayinevi

instagram.com/ayrintiyayinlari

Kurtlarla Koşan Kadınlar

Vahşi Kadın Arketipine Dair Mit ve Öyküler

Clarissa Pinkola Estés

"AĞIR" KİTAPLAR DİZİSİ

- MARKSİZM, AHLAK VE
TOPLUMSAL ADALET
R. G. Peffer
- İMPARATORLUK
Michael Hardt & Antonio Negri
- DİŞİPLİN
Askeri İtaat Üretimini Sosyolojisi ve Tarihi
Ulrich Bröckling
- HEP YUVAYA DÖNMEK
Ursula K. LeGuin
- AHLAKİ PROTESTO SANATI
Toplumsal Hareketlerde Kültür,
Biyografi ve Yaratıcılık
James M. Jasper
- KAMUSAL İNSANIN ÇÖKÜŞÜ
Richard Sennett
- CAZ KİTABI
Ragtime'dan Fusion ve Sonrasına
Joachim-Ernst Berendt
- KURTLARLA KOŞAN KADINLAR
Vahşi Kadın Arketipine Dair Mit ve Öyküler
Clarissa Pinkola Estés
- CİNSELLİĞİN TARİHİ
Michel Foucault
- SEKS İSYANLARI
Toplumsal Cinsiyet,
Başkaldırı ve Rock'n'roll
Simon Reynolds & Joy Press
- SÜRÜDEN DEVLETE
Toplumsal Bağ Üzerine
Psikanalitik Deneme
Eugène Enriquez
- ÇOKLUK
İmparatorluk Çağında Savaş ve Demokrasi
Michael Hardt & Antonio Negri
- BİR AHLAK KURAMI
Genel Etik & Bir Ahlak Felsefesi &
Bir Kişilik Etiği
Agnes Heller
- MUTFAK SAVAŞI
Damak Zevkinin Jeopolitiği
Christian Boudan
- İKTİSADİ ADALET VE DEMOKRASİ
Rekabetten İşbirliğine
Robin Hahnel
- TARİH BOYUNCA KENT
Kökenleri, Geçirdiği Dönüşümler ve Geleceği
Lewis Mumford
- AÇIKLAMALI DÜZÜLKE
Çok Boyutlu Bir Macera
Edwin A. Abbott
- METİN ÇÖZÜMLEMELERİ
Yasemin G. İnceoğlu & Nebahat A. Çomak
- Dişillik, Güzellik ve Şiddet Sarmalında
KADIN VE BEDENİ
Yasemin G. İnceoğlu & A. Kar
- AVRUPA FİKRİ
Anthony Pagden
- ÇİÇEKLERİN KÜLTÜRÜ
Jack Goody
- ORTAK ZENGİNLİK
Michael Hardt & Antonio Negri
KÜRESEL DÜNYA
George Ritzer
- KARANLIĞIN KÜLTÜRLERİ
Bryan D. Palmer
- SİYASAL BİLİNÇDİŞİ
Fredric Jameson
- TATLI ŞİDDET
Trajik Kavramı
Terry Eagleton
- ELEŞTİREL PSİKOLOJİ
Dennis Fox & Isaac Prilleltensky & Stephanie Austin
- FAŞİST İDEOLOJİNİN DOĞUŞU
Zeev Sternhell
- MEDYAYA KARŞI
George Gerbner
- DİYALEKTİK İMGELEM
Martin Jay
- ELEŞTİRİNİN ANATOMİSİ
Dört Deneme
Northrop Frye
- SÖMÜRGE VE KÖLELİK
Öteki Üzerine Seçme Yazılar
Alexis de Tocqueville
- ALMAN SOSYOLOJİSİNİN FELSEFİ TARİHİ
Frédéric Vandenberghe
- HAYALET
Seçme Yazılar
Karl Marx

*A kedves szüleimnek
Mária és Joszef,
Meryem ve Yusuf,
Szeretlek benneteket.*

*ve
tüm sevdiklerime
ve hâlâ kayıp olanlara.*

İçindekiler

Vahşi Kadın'ın Cömertliği

- Önsöz 13
- Giriş: Kemiklerin Üstüne Şarkı Söylemek..... 15

Vahşi Kadın'ın Cömertliği

- 1 Uluma: Vahşi Kadın'ın Dirilişi 39
  - La Loba*, Kurt Kadın 39
  - Δ *Dört Haham* 46
- 2 Davetsiz Misafiri Sezdirmeden İzlemek:
  - Erginlenmenin Başlangıcı..... 53
  - Δ *Mavisakal*..... 53
  - Pişenin Doğal Yok Edicisi 58
  - Av Olarak Safdil Kadınlar 61
  - Bilginin Anahtarı: Koklamanın Önemi..... 65
  - Hayvani Damat..... 67
  - Kan Kokusu 69
  - Geri Çekilmek ve Kuşatmak 73
  - Çığlığı Basmak 75
  - Günah Yiyiciler..... 77
  - Kadınların Düşlerindeki Karanlık Adam..... 80
- 3 Gerçekleri Koklayarak Araştırıp Bulmak:
  - Erginlenme Olarak Sezginin Tekrar Ele Geçirilmesi..... 89
  - Δ Kadının Cebindeki Oyuncak Bebek: Bilge Vasalisa 89
    1. Ödev: *Fazla İyi Annenin Ölmesine İzin Vermek*..... 96
    2. Ödev: *Kaba Gölgenin Meydana Çıkarılması*..... 100
    3. Ödev: *Karanlıkta Yolunu Bulmak* 107
    4. Ödev: *Vahşi Cadıyla Yüzleşmek*..... 107
    5. Ödev: *Akıldışı Olan'a Hizmet Etmek* 111
    6. Ödev: *Bunu Şundan Ayırmak* 116
    7. Ödev: *Gizemleri Sormak* 118
    8. Ödev: *Dört Ayak Üstünde Durmak* 122
    9. Ödev: *Gölgeye Yeni Bir Rol Vermek*..... 125

4	Eş: Ötekiyle Birleşme.....	134
	Δ Vahşi Adam İçin İlahi: Manawee.....	134
	– Kadınların İkili Doğası	137
	– İkinci Gücü	138
	– Adın Gücü	141
	– İnatçı Köpek Doğası.....	142
	– Baştan Çıkarıcı İştahın Ayak Sesleri.....	143
	– Acımasız Olmayı Becermek.....	145
	– İçerideki Kadın	147
5	Avlanma: Gönül Yalnız Bir Avcıyken.....	149
	Δ İskelet Kadın: Sevginin Hayat/Ölüm/Hayat Doğasıyla Yüzleşmek	149
	– İskelet Kadın.....	151
	– Sevginin Evindeki Ölüm.....	153
	– Sevginin İlk Evreleri.....	156
	– Sevginin Sonraki Evreleri	178
6	Sürüsünü Bulmak: Kutsama Olarak Aidiyet	187
	Δ Çirkin Ördek Yavrusu	188
	Δ Yanlış Zigot	214
7	Neşeli Beden: Vahşi Et.....	222
	– Beden Konuşması.....	224
	– Peri Masallarındaki Beden	229
	– Kalçaların gücü	231
	– <i>La Mariposa</i> , Kelebek Kadın.....	232
8	Kendini Korumak: Kurt Kapanlarını, Kafesleri ve Zehirli Yemleri Tanımak.....	239
	– Yabanıl Kadın	239
	Δ Kırmızı Ayakkabılar.....	241
	– Peri Masallarındaki Acımasız Kayıplar.....	244
	– El yapımı Kırmızı Ayakkabılar	246
	– Tuzaklar	249
	1. Tuzak: <i>Yaldızlı Araba, Hayatın Değersizleştirilmesi</i>	249
	2. Tuzak: <i>Kurumuş Yaşlı Kadın, Kocayan Kuvvet</i>	251
	3. Tuzak: <i>Hazinenin Yanması, Hambre Del Alma, Ruhsal Kıtık</i>	253
	4. Tuzak: <i>Temel İçgüdünün Yaralanması, Tutsaklığın Sonuçları</i>	257
	5. Tuzak: <i>Gizli Bir Hayata Sinsice Sokulmaya Çalışmak, İkiye Bölünmek</i>	260
	6. Tuzak: <i>Toplumun Önünde Eğilmek, Gölge İsyân</i>	267

7. Tuzak: Miş Gibi Yapmak, İyi Olmaya Çalışmak, Anormal Olanı Normalleştirmek.....	270
8. Tuzak: Denetimsizce Dans Etmek, Saplantı ve Bağımlılık	275
- Celladın Evinde.....	279
- El yapımı Bir Hayata Geri Dönmek, ...	280
- Zedelenmiş İçgüdüleri İyileştirmek.....	280
9 Evin Yolunu Bulmak: Kendine Dönüş.....	285
Δ Fok Derisi, Ruh Derisi	287
- Erginlenme Olarak Ruh Hissinin Kaybı	291
- Postunu Yitirmek	294
- Yalnız Adam.....	300
- Tin Çocuk.....	302
- Kuruyup Kalmak ve Sakatlanmak.....	304
- Yaşlı Olanın Çağırısını Duymak	307
- Çok Uzun Süre Kalmak.....	309
- Bağlarını Çözmek, Suya Dalmak.....	314
- Orta Kadın: Suyun Altında Nefes Alıp Vermek.....	319
- Yüze Çıkmak.....	321
- Planlanmış Bir Yalnızlık İçin Alıştırma Yapmak	323
- Kadınların Doğuştan Gelen Ekolojileri.....	327
10 Temiz Su: Yaratıcı Hayatın Beslenmesi	329
Δ La Llorona.....	334
- Vahşi Ruhun Kirlenmesi	335
- Nehirdeki Zehir	337
- Nehirdeki Yangın	340
- Nehirdeki Adam	343
- Nehri Geri Almak.....	350
- Odaklanma ve Fantezi Değirmeni	353
Δ Küçük Kibritçi Kız.....	354
- Yaratıcı Fanteziyi Başından Savmak.....	355
- Yaratıcı Ateşi Yenilemek.....	361
Δ Üç Altın Saç.....	362
11 Sıcaklık: Kutsal Bir Cinselliğin Yeniden Ele Geçirilmesi.....	368
- Kirli Tanrıçalar	368
Δ Baubo: Karın Tanrıçası.....	370
Δ Çakal Dick	374
Δ Bir Ruanda Gezisi.....	377

12	Özel Araziyi Belirlemek:	
	Öfkenin ve Bağışlamanın Sınırları.....	380
	Δ Hilal Ayısı	380
	– Öğretmen Olarak Öfke.....	384
	– Şifacıdan Yardım İstemek: Dağa Tırmanmak.....	387
	– Tin Ayısı	382
	– Dönüştürücü Ateş ve Doğru Eylem.....	393
	– Haklı Öfke	396
	Δ Kurumuş Ağaçlar	396
	– Zedelenmiş İçgüdü ve Öfke	401
	– Müşterek Öfke	402
	– Eski Öfkeye Saplanıp Kalmak.....	403
	– Bağışlamanın Dört Evresi.....	406
13	Savaş Yaraları: Yara İzi Klanına Üyelik.....	410
	– Öldüren Sırlar	411
	– Ölü Bölge	413
	Δ Altın Saçlı Kadın.....	414
	– Günah Ceketini	422
14	<i>La Selva Subterránea</i> : Yeraltı Ormanında Erginlenme	424
	Δ Elsiz Kız.....	424
	1. Evre: Bilmeden Pazarlık Etmek.....	431
	2. Evre: Parçalanma.....	439
	3. Evre: Dolaşıp Durmak	449
	4. Evre: Altdünyada Sevgiyi Bulmak	455
	5. Evre: Ruhun Hırpalanması.....	467
	6. Evre: Vahşi Kadın'ın Dünyası.....	483
	7. Evre: Vahşi Gelin ve Damat	489
15	Gölge Gibi İzlemek: <i>Canto Hondo</i> , Derin Şarkı.....	494
16	Kurdun Kirpikleri	500
	— Sonsöz: İlaç Olarak Öykü	504
	— Ek.....	513
	— Genç Bir Kurdun Eğitimi: Kaynakça	519
	— Teşekkür	529
	— Dizin.....	533

VahŖi Kadın'ın Cömertliği

Önsöz

Hepimiz vahşiyeye özlemle doluyuz. Bu özlemin kültürel olarak onaylanmış pek az panzehiri var. Bize bu tür bir arzudan utanç duymamız öğretildi. Uzattığımız saçlarımızı duygularımızı saklamak için kullandık. Ama Vahşi Kadın'ın gölgesi gündüz ve gecelerimiz boyunca pusuya yatmış bir halde hâlâ varlığını sürdürmekte. Nerede olursak olalım, arkamızda tırıs giden bu gölge kesinlikle dört ayaklı.

Dr. Clarissa Pinkola Estés
Cheyenne, Wyoming

Giriş: Kemiklerin Üstüne Şarkı Söylemek

Vahşi Hayat ve Vahşi Kadın, ikisi de soyu tükenmekte olan türler. Zaman içinde kadına özgü içgüdüsel doğanın yağmalandığına, bastırıldığına ve ezildiğine tanık olduk. Uzun dönemler boyunca bu içgüdüsel doğa, tıpkı vahşi hayat ve vahşi topraklar gibi kötüye kullanılmıştır. Binlerce yıldır ne zaman arkamızı dönsek, ruhun en zavallı topraklarına fırlatılıp atıldığını gördük. Tarih boyunca Vahşi Kadın'ın ruhsal toprakları yağmalanıp yakılmış, buldozerlerle düzlenmiş ve başkalarını memnun etmek üzere doğal döngüleri, doğal olmayan ritimlere büründürülmüştür.

İçsel vahşi doğalarımıza yönelik duyarlılığımız giderek azalırken, gezegenimizin eskil ve saf vahşiliğinin de yok olması rastlantısal değildir. Yaşlı ormanların ve yaşlı kadınların neden çok önemli kaynaklar olarak görülmediğini anlamak fazla zor değildir. Bu hiç de gizemli bir durum değildir. Kurtların ve çakalların, ayıların ve vahşi kadınların benzer ünlere sahip olması da o kadar rastlantısal değildir. Ortak içgüdüsel arketipleri paylaştıkları için, yanlışlıkla da olsa, hepsi nankör, doğuştan tehlikeli ve kindar olarak tanınırlar.

Jungcu bir psikanalist, şair ve *cantadora* –eski öykü derleyicisi– olarak hayatım ve çalışmalarım bana, kadınların gücünü yitiren canlılıklarının, yine kendi yeraltı dünyalarının yıkıntılarında yapılacak kapsamlı bir “ruhsal arkeolojik” kazıyla gün ışığına çıkarılabileceğini gösterdi. Bu yöntemlerle doğal içgüdüsel ruhun durumunu düzeltebilir ve onun Vahşi Kadın arketipinde kişileştirilmesi yoluyla, kadının en derin doğasının yol ve yöntemlerinin farkına varabiliriz. Günümüz

kadını, bulanık bir etkinlikler yumağına dönüşmüş durumda. Herkes için her şey olmaya koşullandırılmıştır. Eski bilgeliğin modası, uzun süre önce geçmiştir.

Bu kitabın adı, *Kurtlarla Koşan Kadınlar: Vahşi Kadın Arketipine Dair Mit ve Öyküler*, özellikle kurtlarla ilgili olmak üzere vahşi hayatın biyolojisiyle ilgili çalışmalarımın çıktı. *Canis Lupus* ve *Canis Rufus* kurtlarına yönelik çalışmalar, gerek ateşli tabiatları, gerek zahmetli hayatları düşünülürse, kadınların tarihini tutmaya benzer.

Sağlıklı kurtlar ve sağlıklı kadınlar belirli ruhsal karakteristikleri paylaşırlar: Keskin bir duyarlık, oyuncu bir ruh ve yoğun bir kendini adama kapasitesi. Kurtlar ve kadınlar, doğaları, araştırmacıları, büyük bir dayanıklılık ve güce sahip olmaları bakımından yakın akrabadırlar. Sezgileri çok güçlüdür; yavruları, eşleri ve sürüleriyle yoğun bir biçimde ilgilenirler. Sürekli değişen koşullara uyum sağlamakta deneyimlidirler; tuttuklarını koparmalarının yanında çok da cesurdurlar.

Ancak ikisi de sürekli avlanmış, taciz edilmiş ve yanlış bir şekilde obur, sapkın, son derece saldırgan ve hasımlarından daha az değerli olarak tanımlanmıştır. Hem vahşiliği hem de ruhun vahşi yanlarını yok eden, içgüdüsel olanın soyunu kurutan ve arkada hiç iz bile bırakmayanlar için, ikisi de birer hedef haline gelmiştir. Kurtların ve kadınların kendilerini yanlış anlayanlar tarafından yok edilmesi çarpıcı bir benzerlik taşır.

Vahşi Kadın arketipi kavramı, gözümde ilk kez işte bu noktada, kurtlarla ilgili çalışmalarım sırasında açıklık kazandı. Ayı, fil ve ruh kuşları (kelebekler) gibi başka yaratıkları da inceledim. Her türün kendine özgü karakteristikleri, kadını içgüdüsel ruha ilişkin bilinebilecekler hakkında bol miktarda mecazi ipuçları vermektedir.

Vahşi doğa ruhumdan iki kere geçti: İlk olarak tutkulu bir Meksikalı-İspanyol kanı taşıyan bir ailede doğmamla, sonra da ateşli Macarlardan oluşan bir aile tarafından evlat edinilmemle. Michigan eyaletinin sınırında, ormanlıklar, meyve bahçeleri ve çiftliklerle çevrili, Büyük Göller'e yakın bir yerde büyüdüm. Orada, gökgürültüsü ve şimşek, ana besinimdi. Geceleri buğday tarlaları hışırdayıp yüksek sesle konuştu. Uzaklarda, kuzeyde ay ışığıyla birlikte açık alanlara gelen kurtlar oradan oraya atlayıp zıplar, adeta Tanrı'ya yakarırlardı. Hepimiz korkusuzca aynı derelerden su içebilirdik.

Her ne kadar o sıralar bu şekilde adlandırmam da, Vahşi Kadın'a duyduğum aşk küçük bir çocukken başladı. Bir atletten çok, estettim; tek isteğim de kendinden geçmiş bir halde gezip tozmaktı. Masa ve